839/10

Den 15. marts 2010 blev i sag nr. 76.396:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxx

mod

Alm. Brand Forsikring A/S
Midtermolen 7
2100 København Ø

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har ulykkesforsikring i Alm. Brand Forsikring A/S, klager over, at selskabet har afvist at yde forsikringsdækning for et anmeldt ulykkestilfælde.

Selskabet henviser til, at ulykken ikke opfylder forsikringsbetingelsernes definition af et ulykkestilfælde.

Klageren, der er født i 1953 og uddannet dykkerinstruktør, har dykket i mange år og er forhandler af dykkerudstyr. Den 22/6 2008 udviklede han dekompressionssyge (dykkersyge) i forbindelse med opstigning fra et 90 m dyk.

I skrivelse af 19/9 2009 afviste selskabet at anerkende ulykken som dækningsberettigende, hvilket foranledigede, at klageren indhentede en række lægeudtalelser.

I udtalelse af 30/4 2009 fra overlæge L.A. hedder det bl.a.:

"1. Hvorvidt skaden er oppstått plutselig: bobledannelse under oppstigning oppstår raskt som følge av reduksjon av omgivelsestrykket og har gitt blokkering av små blodårer med øyeblikkelig oppståtte symptomer.

2. Det er forandringer i omgivelsestrykket som har utløst skaden. Hvis omgivelsestrykket ikke hadde endret seg, kunne dykkeren oppholdt seg lenge på samme dybde og med samme pustegss uten bobledannelse, kfr. metningsdykkere i Nordsjøen.

3. Ingen dykkere gjennomfører dykk med forventet skade p.g.a. dykkeprofilen. Avansert dykking med forskjellige typer gassblandinger tilpasset den planlagte dykkedybde baserer seg på tabellanbefalinger som er utarbeidet med formålet å unngå skader.

4. I dykkelegemiljøet oppfattes tilstanden som en skade, selv om den medisinske betegnelse både i skandinavisk og engelsk språk upresist kalles trykkfallsyke eller decompression illness eller bends. Det er mange slike eksempler på lite presise eksempler i medisinsk språkbruk.
   Man kan enkelt sammenligne den aktuelle situasjon med lungebrist som også kan forekomme under oppstigning. Her fremkaller volumekspansjon av lungevev under oppstigning brist av små lungeblærer med resultat at pustegass presses over i blodsirkulasjonen og forårsaker symptomer. Dette benevnes AGE (Arteriell Gass Emboli) og er likedan en skade forårsaket av reduksjon av omgivelsestrykket under oppstigning. Dette er ulike manifestasjoner av samme ytre påvirkning - og er ikke sykdommer slik vi i medisinen bruker begrepet sykdom. Det kan sammenlignes med f. eks. kullosforgiftning, eller kramper utløst av oksygenforgiftning. Man kan bli syk av det, men det er en skade påført av ytre omstendigheter."

Af udtalelse af 4/5 2009 fra dykkerlæge J.R. fremgår bl.a.:

"Jeg har lest de kommentarer Dr L.A. har gitt ditt spørsmål (hans svar av 30.4) og jeg støtter de betraktningene han gir. Jeg har samme oppfatning som L. og vil gi følgende tilleggskommentarer:

1. Trykkfallssyke (TFS) oppstår som følge av ytre miljøpåvirkning (forandring i ytre trykk). Uten en ytre miljøpåvirkning vil ikke skaden oppstå.
2. TFS oppstår i nær tidstilknytning til miljøpåvirkningen (50% får symptomer ila den første halvtimen, 90% ila de første 6 timene etter dykket)
3. Velger man å gå over en fotgjengerovergang på grønt lys er kanskje risikoen for å bli kjørt ned av bil 1:1 000 000. Risikoen er muligens 1: 100 000 hvis man går på rødt lys. Formodentlig vil begge typer helseskade bli anerkjent som ulykke. Hvis man dykker så er risikoen for å få TFS ca 3-5:10 000 dykk forårsaket av en miljøpåvirkning. For meg er det vanskelig å forstå at ikke både fotgjengeren og dykkeren har vært utsatt for en ulykke. Jeg kan vel bare fastslå at det medisinske og juridiske begrepsapparatetet brukes ulikt.
4. I mine øyne er ikke en hendelse på 3-5:10 000 'forventlig', men igjen - det avhenger av hvilke forventninger man har.
5. I mitt begrepsapparat er 'ulykke' en helseskade som forårsakes av en klart definert påvirkning fra det ytre miljø og hvor miljøpåvirkningen har nær tidsmessig tilknytning til skaden som oppstår. Kravet om 'av forsikredes vilje uafhængig' forstår jeg ikke helt som krav. En fiellklatrer som mister fotfeste eller boltfeste vet nok at dette kan skje, men har ikke ønske om å falle ned. Tilsvarende så vet dykkere at de KAN få TFS selv om prosedyrene blir fulgt, men de ØNSKER det ikke.

Dessverre kan jeg ikke hjelpe så mye mer. Jeg innser at det juridiske begrepsapparatet avviker fra det jeg oppfatter som korrekt for min bruk av uttrykket ulykke ifm dykkerelaterte ulykker."

Flyve- og dykkerlæge L.K. har den 7/6 2009 udtalt:

"I forbindelse med skadelidte [klagers] sag, har skadelidte kontaktet mig i min egenskab af dykkerlæge. Jeg har sammen med skadelidte gennemgået ulykkesforløbet samt den efterfølgende behandling og genoptræning.

Jeg finder at:
Der er i forbindelse med det aktuelle dyk anvendt Trimix som gasblanding, hvilket reducerer risikoen for Decompresion Illness (DCI). Dykket er et almindeligt gennemført rekreativt dyk, og kan ikke betegnes som særligt risikabelt. Skadelidte er en særdeles rutineret dykker, med mange lignende dyk bag sig. Skadelidte var før ulykken uden kendte disponerende sygdomme, og i meget god fysisk form.

Det er almindeligt anerkendt blandt dykkerlæger, at DCI er en akut opstået udefra kommende begivenhed der rammer tilfældigt.
Der er således dykkermedicinsk konsensus om at betegne DCI som en ulykke jf. definitionen på en sådan, således også i denne sag idet skadelidtes symptomer opstod pludseligt under dykket som følge af udefra kommende begivenhed, nemlig vandtryk og bobbeldannelse.
Der er ligeledes almindelig enighed om at den danske betegnelse 'dykkersyge' er misvisende, og giver anledning til misforståelser, hvilket denne sag også viser.
(Se eventuelt: Decompression Illness: What Is It and What Is The Treatment? By Dr. E.D. Thalmann, DAN Assistant Medical Director.)

Det bemærkes at skadelidtes forsikringsselskab ikke vil anerkende hændelsen 22-6-08 som en ulykke, men fastholder at der ikke er belæg for erstatning, da hændelsen rubriceres som en forventelig skade og ikke en ulykke.

I forbindelse med min gennemgang af sagen har skadelidte skrevet til forsikringsselskabet og bedt dem om at ændre deres indstilling til ulykken. Skadelidte har på min anbefaling udbedt sig en uvildig dykkermedicinsk undersøgelse ved dykkermedicinsk speciallæge, med henblik på at fastsætte mén-grad og beskrivelse af den sandsynlige traume-mekanisme. Dette ønske har forsikringsselskabet ikke efterkommet.

Jeg modtog efterfølgende en telefonopringning fra A.T., Alm Brand, hvor der blev givet udtryk for at selskabet ville fastholde deres afgørelse og at man ultimativt ønskede sagen prøvet i retten uagtet ankenævnets afgørelse, dette til orientering.

Som grundlag for en grundig sagsbehandling anbefaler undertegnede at skadelidte gives mulighed for en dykkermedicinsk speciallægeundersøgelse, samt at nævnet indhenter udsagn om definitionen på DCI (skade/sygdom/ulykke), før nævnet træffer sin afgørelse."

Selskabet har i skrivelse af 9/7 2009 til nævnet bl.a. anført:

"**Begrundelse**
Det fremgår af de foreliggende oplysninger, at kunden gennem tre dage havde dykket ned til 90 meter og at han under opstigning den 22. juni 2008 fik lammelser og sensibilitetsudfald i benene. Af kundens forklaringer og fremstilling af hændelsesforløbet er der intet, der tyder på, at der er sket noget uforudset i forbindelse med opstigningen.

Det fremgår videre, at der er tale om 'dykkersyge' hvilket er et relativt normalt fænomen i forbindelse med dyk på dybt vand, som efterfølgende behandles med dekompression og oftest med et godt resultat. Dykkersyge forårsages enkelt fortalt, af vandets tryk på kroppen, hvorved der dannes bobler i blodet.

Kunden er en meget erfaren dykker og kender de trykforhold han udsætter sig selv for, hver gang han dykker på dybt vand. Da det samtidig ligger fast, at det er trykket der har forårsaget skaden, er det vores opfattelse, at der ikke er tale om et ulykkestilfælde, idet indvirkningen/ skadeårsagen hverken er tilfældig eller af kundens vilje uafhængig. Desuden er der ikke tale om en pludselig indvirkning, idet trykpåvirkningen har været der under hele dykket, der som minimum har varet i flere timer.

Et ulykkestilfælde er i forsikringsbetingelsernes pkt. 12.1. defineret som:

> '..en tilfældig, af forsikredes vilje uafhængig, pludselig udefrakommende indvirkning på legemet med en påviselig beskadigelse af dette til følge.'

Kunden henviser i sin klage til AKF 70.976, som han mener, er af samme karakter. I den forbindelse skal vi påpege, at den pågældende dykker var i en situation, hvor han akut måtte handle for at redde en andens liv. Der var således tale om en situation, der kan sammenlignes med sager, der behandles efter nødretten.

Samtidig er der tale om en pludselig opstået situation, som efter Ankenævnets vurdering kunne sidestilles med en pludselig udefra kommende indvirkning.

Endelig skal det understreges, at der er forskel på ulykkesdefinitionen for de to sager, hvorfor en direkte sammenligning ikke nødvendigvis giver det samme resultat.

Samlet set opfylder forløbet ikke definitionen på et ulykkestilfælde.

For at præcisere punkt 2 i den fremsendte klage skal vi understrege, at vi aldrig udtaler os om verserende sager i Ankenævnet. Kunden er naturligvis blevet orienteret om klageproceduren, herunder mulighederne for at stævne Alm. Brand, hvis Nævnets kendelse skulle gå ham i mod. Kunden er ligeledes blevet orienteret om, at han normalt ikke ville kunne bevilges fri proces, før sagen har været prøvet i Ankenævnet.

Konklusion
Der er efter vores opfattelse ikke tale om et ulykkestilfælde, således som det er defineret i forsikringsbetingelserne, idet påvirkningen, der forårsager skaden, hverken er pludselig, tilfældig eller af forsikredes vilje uafhængig. Vi kan derfor ikke anerkende skaden som dækningsberettiget."

Efter sagens indbringelse for nævnet har klageren fremsendt en udtalelse fra ledende overlæge I.L. dateret 23/7 2009, hvori det hedder:

"På given foranledning kan hermed bekræftes, at de journaloplysninger der er indhentet fra Paraplegifunktionen, V., ikke kan lægges til grund for en vurdering af, om årsagen til [klagers] paraplegi er betinget af sygdom eller ulykke. Når vi bruger betegnelsen dykkersyge, dækker det kun over, at paraplegien opstod i forbindelse med dykning, og kan ikke bruges som dokumentation for, at der er tale om en sygdom.
Vores speciale er rehabilitering af rygmarvsskadede og en vurdering af funktionstabets omfang.
Det ligger uden for mit fagområde at vurdere årsagssammenhængen i en forsikringssag. Det må overlades til speciallæger indenfor dykkermedicin."

I en udtalelse af 27/7 2009 til nævnet fra overlæge E.J. hedder det bl.a.:

"Alm. Brand afviser erstatningskrav i forbindelse med [klagers] skader efter uheldet.

I begrundelsen fremgår:
afsnit 1.
Det foretagne dyk skulle være til 90 meter. Jeg har ikke originalmateriale til vurdering af det konkrete uheldsforløb. I fortolkning af [klagers] forløb vil jeg henvise til en af NATO's førende eksperter, overlæge J.R., Det Norske Søforsvar, som har rådgivet vedr. [klagers] behandling.

afsnit 2.
Det anføres, at dykkersyge er et normalt fænomen i forbindelse med dykning. Dette er ikke korrekt. I 2008 blev 21 personer behandlet for dykkersyge i Danmark. Det anslås, at der i Danmark er 35.000 personer med dykkercertifikat.
Vedr. dykkersygens mekanisme skal henvises til seneste udgave af 'Medicinsk Kompendium, Gad 2009'.

afsnit 3.
Det anføres, at [klager] er en erfaren dykker, - derfor er forsikringen udvidet til at dække dykning. Betegnelsen 'dykkersyge' er en gammel betegnelse fra tiden før man kunne behandle dekompressionskade. Dekompressionsskade indtræder i løbet af få sekunder når luftarter i blod og væv pludselig frigives som bobler, som akut skader væv og blodkar.

afsnit 4.
Dykkertabeller angiver hvor hurtigt dykkeren kan svømme mod overfladen. Følger man tabellerne er der en statistisk, meget lille risiko for dekompressionsskade, - denne aktuarberegnede risiko skal være inkluderet i en forsikringsmæssig accept af dækning af dykkeruheld. Afviges fra tabellerne må man tage stilling til den konkrete årsag til afvigelsen.

Konklusion:
'Dykkersyge' er en pludselig, udefrakommende indvirkning på legemet med en påviselig beskadigelse af dette til følge. Såfremt dykkertabellerne følges har den forsikrede en tilfældig viljesuafhængig risiko for beskadigelse."

Selskabet har i skrivelse af 6/8 2009 yderligere bl.a. anført:

"Vi er ikke i tvivl om, at kunden og de sagkyndige, der har udtalt sig i sagen, kan lægge stor viden og erfaring bag deres ord. Men alle disse velmenende bidrag ændrer ikke ved det faktum, at

- skaden er sket som følge af den trykpåvirkning, der er forbundet dykning
- skaden er forårsaget af en (tryk)indvirkning, der hverken er pludselig, tilfældig eller af forsikredes vilje uafhængig
- der ikke er sket noget uforudset under opstigningen, der har startet et hændelsesforløb, der kan karakteriseres som et ulykkestilfælde, således som det er defineret i betingelserne.

Jeg har læst dykkerlæge E.C.J. konklusion flere gange, men jeg forstår den ikke. Hvis den underlægges den gængse sondring mellem indefra og udefra kommende indvirkninger, så konkluderes der rent faktisk, at 'dykkersyge' overføres ved smitte."

Hertil har klageren i skrivelse af 3/9 2009 bl.a. bemærket:

"Jeg er totalt uforstående overfor Alm Brands kommentar til Dykkerlæge E.C.J.'s udtalelse. Der findes ingen steder hvor E.J. siger eller hentyder til at 'Dykkersyge overføres ved smitte'.
Alm. Brands kommentar til konklusionen er ellers 'men jeg forstår den ikke'. Dette er en bekræftelse af deres manglende viden om dette emne, men alligevel føler de sig berettiget til at træffe en afgørelse uden sagligt grundlag.
Det er usagligt og deres kommentar til Dykkerlægens udtalelse er usmagelig og useriøs.

Jeg har også nogle yderligere bemærkninger til deres punkter…..

a) 'Skaden er sket som følge af den trykpåvirkning, der er forbundet med dykning'

Her er vi enig. Vi er alle sammen enige om at trykket er 'udefrakommende' og jeg har en forsikring, der dækker dykning.

b) 'Skaden er forårsaget af en (tryk)indvirkning der hverken er pludselig'….
Fire eksperter inden for dykker medicin er ikke enige med Alm. Brand. **(Alm. brand pointerer deres 'manglende indsigt i dykningens forunderlige verden')**

....'.tilfældig'
Fire eksperter inden for dykker medicin er ikke enige med Alm.Brand. (Alm.**brand pointerer deres 'manglende indsigt i dykningens forunderlige verden')**
Hvis det ikke var tilfældigt så ville alle komme til skade under dykning.

….'eller af forsikredes vilje uafhængig'
Fire eksperter inden for dykker medicin er ikke enige med alm. brand. **(Alm. brand pointerer deres 'manglende indsigt i dykningens forunderlige verden')**
Jeg tror ikke, der kræves yderligere kommentarer.

c)
..'Der ikke er sket noget uforudset under opstigning, der har startet et hændelsesforløb der kan karakteriseres som et ulykkestilfælde, således som det er defineret i betingelserne.'
Fire eksperter indenfor dykker medicin er ikke enige med Alm. Brand. (Alm. **brand pointerer deres 'manglende indsigt i dykningens forunderlige verden')** Trykfaldssyge er ikke almindelig. Hvis der ikke var sket noget uforudset, ville jeg ikke have været udsat for ulykken."

Af forsikringspolicen fremgår bl.a.:

"**Særlige forhold og klausuler**
…
Sportsdykning

Uanset forsikringsbetingelsernes afsnit 2, stk. 13.1.1. dækker forsikringen ulykkestilfælde indtruffet under sportsdykning med anvendelse af særligt svømmedykkerudstyr."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**12. Ulykkestilfælde**

12.1. Ulykkestilfælde, hvorved forstås en tilfældig, af forsikredes vilje uafhængig, pludselig udefrakommende indvirkning på legemet med en påviselig beskadigelse af dette til følge.

…

13. Sport

13.1.1. Ulykkestilfælde, der indtræffer under deltagelse eller træning i professionel sport. Herudover dækkes ikke under deltagelse eller træning i cykel- eller hestevæddeløb på bane, boksning, karate og lignende kampsport, bjergbestigning, udendørs klatrevæg, faldskærrnsudspring, drageflyvning og lignende samt dykning med anvendelse af iltmaske."

Nævnet udtaler:

Forsikringen dækker ifølge policen ulykkestilfælde under sportsdykning.

På grundlag af de foreliggende lægelige udtalelser og det om dykningen i øvrigt oplyste finder nævnet det ubetænkeligt at fastslå, at klagerens tilskadekomst er sket under omstændigheder, der opfylder ulykkesdefinitionen i forsikringsbetingelserne.

Derfor

b e s t e m m e s

_____

Selskabet, Alm. Brand Forsikring A/S, skal anerkende det anmeldte ulykkestilfælde som forsikringsdækket.

Poul Sørensen